

UIT DE WERKGROEPEN

Een weekend sprokkelen in de Ardennen

Mervielde, H. 2000. Report on excursion of the Cristella study-group to Neufchâteau in the Belgian Ardennes, 2-4 October, 1998. Coolia 43(1): 40-41.

Het bleek een uitstekend idee te zijn om voor de werkgroep Cristella een werkweekend te organiseren. Na twee vruchtbare vergaderingen te Helmond, ten huize van Henk Lammers, was de tijd rijp om ook eens het terrein in te gaan. Er werd gekozen voor het Belgische Neufchâteau, een plaats gelegen in de Ardennen even ten zuiden van Bastenaken. Van hieruit konden gemakkelijk excursies worden georganiseerd in de nabijgelegen Ardense bossen. Op 2 oktober 's avonds waren elf leden present voor een eerste activiteit. Herman Mervielde hield een lezing over het *Schizopora*-complex. Vooral het probleem *S. paradoxa* versus *S. radula* werd uitvoerig behandeld. Een zeer boeiende discussie volgde tot in de late uren.

De eerste excursie op 3 oktober bracht ons naar Straimont, meer bepaald naar het bosgebied van Watiéneau, gelegen ten zuidwesten van Neufchâteau op de zuidelijke flanken van de Ardennen, op ca. 400 meter hoogte. Het bezochte terrein bestaat uit kwartsiet, een gesteente uit het Onder-Devoon. Door verwerking ontstaat een dunne, zure zandbodem. Na een lange periode met weinig neerslag was de bodem op vele plaatsen sterk verdroogd en het aanwezige kap- en valhout verdord. Dit heeft het verzamelen van materiaal sterk beïnvloed. Het bezochte bosgebied bestaat bijna uitsluitend uit naaldbomen waarbij de fijnspar de boventoon voert. Alleen aan de zuidrand in het beekdal van de "Ruisseau de Becet" bevindt zich een moerasgebied. Zwarte els en berk zijn de belangrijkste boomsoorten terwijl de bodem rijkelijk is begroeid met veenmos. Op de terugweg naar het logeeradres werd nog verzameld in een beukenbos en ook hier was hetzelfde patroon van droogte zichtbaar.

Na de lunch te Neufchâteau ging ieder naarstig aan de arbeid, tot in de kleine uurtjes, om zoveel mogelijk het verzamelde materiaal te verwerken. Interessante uitwisselingen en discussies maakten de avond zeer geslaagd. Er werd nog eens uitvoerig teruggekomen op het probleem rond *Schizopora*. Iedereen was er bij betrokken. Aan de hand van microscopische preparaten van vers materiaal werden de verschillen tussen *S. paradoxa* en *S. radula* aangetoond. Om een goede vergelijking mogelijk te maken was vers materiaal van *S. radula* uit de omgeving van Helmond meegebracht. Iedereen was er van overtuigd dat er duidelijke verschillen zijn aan te wijzen, zowel macroscopisch als microscopisch (zie ook Coolia 40: 8-22, 1997 - red.). Achteraf is echter gebleken, zoals verwoord op de laatste bijeenkomst te Helmond, dat er nog bij sommige leden twijfels blijven bestaan in verband met het onderscheiden van deze twee soorten. Een van de oorzaken hiervan kan zijn dat het voorkomen van *S. paradoxa* in Nederland niet met zekerheid is aangetoond. In tegendeel, alle tot dusver gecontroleerde materiaal is gebleken tot *S. radula* te behoren. De verwachting is dat de twijfelaars zich mettertijd uiteindelijk zullen moeten neerleggen bij de algemene consensus van de auteurs die in de laatste jaren *Schizopora* behandeld hebben, zij het ook dat die auteurs niet altijd eenduidig en klaar het hyfensysteem beschrijven.

Na gedane arbeid namen enkele leden het initiatief het merkwaardige gebouw dat ons tijdelijk onderdak verschaftte, eens nader te inspecteren. Het gebouw is een oud internaat maar wordt nu nog slechts gedeeltelijk als natuurstudieruimte gebruikt. Veel van de attributen uit een vervlogen periode leken vele jaren onaangeroerd te zijn. Een grote slaapzaal toonde verbleekte matrassen gelegen op ijzeren ledikanten vergezeld door een nachtkastje uit grootmoederstijd. Het leek alsof de slaapplaatsen door de leerlingen zonet waren verlaten voor een weekendje thuis. In elk vertrek trof je kasten, tafels en stoelen aan al dan niet tijdelijk opgeslagen. De ene ruimte was nog spannender dan de andere. Ook het

natuurstudielokaal was een ware ontdekking. Oude natuurboeken, fossielen, mineralen en vele andere relictten lagen te wachten op nieuwsgierige natuurfreaks. Op de grote zolders, er waren er tenminste vier, lagen overal verspreid uitwerpselen. Al snel bleken deze afkomstig te zijn van de steenmarter die kennelijk regelmatig deze school bezocht.

Op 4 oktober trok de karavaan richting Belvaux, een gehucht nabij Resteigne, gelegen aan de Lesse. Een totaal ander gebied waarbij kalk een overheersende factor is geweest bij de ontwikkeling. Vooral de majestueuze beuken vallen op. Het gebied ligt op de zuidelijke flank van het synclynorium van Dinant. Geologisch behoort het tot het Givetiaan, een onderdeel van het Midden-Devoon. In het kalkgesteente worden typische karstverschijnselen, zoals de grotten van Han, aangetroffen. De grondslag welke op het kalkgesteente is gevormd heeft een kleiige, sterk kalkhoudende, structuur. Daar het onderliggende kalkgesteente een groot labirint is van barsten en kloven, hoofdzakelijk ontstaan door chemische werking van zuurhoudend regenwater, droogt de bovenliggende, licht basische grond snel uit. Vooral de hellingen drogen snel uit en dat beïnvloedt de mycoflora sterk. Daarbij komt nog dat er relatief weinig kap- en valhout aanwezig was. Daarom werd al snel een toevlucht gezocht in het dal van de Lesse. De Lesse stroomt op een hoogte van ca. 180 meter door het gebied. De kruin van het plateau ligt op ca. 280 meter hoogte. De holocene stukjes langs de rivier zijn dikwijls zeer smal en moeilijk begaanbaar. Hier werden enkele interessante vondsten gedaan.

Naast het verzamelen van Aphylo's en Phragmo's werd er ook door enkele leden gekeken naar Agaricales en Ascomyceten. De totaalijst van gevonden paddestoelen is te verkrijgen bij de coördinatoren van de Werkgroep Cristella, Karel van de Put, Hoofdstraat 92, B-2100 Deurne en Henk Lammers, Herentalsebaan 149, NL-5706 AM Helmond. Resumerend is het een geslaagde en plezierige bijeenkomst geweest en zeker voor herhaling vatbaar.

Herman Mervielde, De Pinte (B)

Architectura & Natura

Paddestoelenboeken

Bezoek de nieuwe winkel

**Leliegracht 22 (bij de Westertoren)
1015 DG Amsterdam 020-6236186**